

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Vabariigi Valitsus
määrus
terviktekst
01.01.2010
31.07.2010

Kaitseväe distsiplinaarmäärustiku kinnitamine

Vastu võetud 17.12.1999 nr 388
[RT I 1999, 99, 875](#)
jõustumine 01.03.2000

Muudetud järgmiste määrustega (kuupäev, number, avaldamine Riigi teatajas, jõustumise aeg):

4.04.2000 nr 113 ([RT I 2000, 30, 179](#)) 13.04.2000

12.12.2005 nr 299 ([RT I 2005, 67, 519](#)) 23.12.2005

16.02.2006 nr 45 ([RT I 2006, 11, 74](#)) 6.03.2006

11.12.2008 nr 170 ([RT I 2008, 55, 310](#)) 1.01.2009

17.12.2009 nr 214 ([RT I 2009, 65, 448](#)) 1.01.2010

Määrus kehtestatakse «[Kaitseväe distsiplinaarseaduse](#)» § 66 ja «[Kaitseväeteenistuse seaduse](#)» § 19 lõike 2 alusel.

[[RT I 2008, 55, 310](#)– jõust. 1.01.2009]

1. Kinnitada «Kaitseväe distsiplinaarmäärustik» (juurde lisatud).
2. [Käesolevast tekstist välja jäetud]

Kinnitatud
Vabariigi Valitsuse 17. detsembri
1999. a määrusega nr 388

KAITSEVÄE DISTSIPLINAARMÄÄRUSTIK

I. ÜLDSÄTTED

1. Kaitseväe distsiplinaarmäärustik (edaspidi distsiplinaarmäärustik) määrab kindlaks tegevteenistuses olevate kaitseväelaste ja õppekogunemistel viibivate reservväelaste (edaspidi kaitseväelane) suhtes distsiplinaarmenetluse ja teenistusliku juurdluse läbiviimise, distsiplinaarkaristuste täideviimise, kustutamise, kustumise, distsiplinaarkaristuste peale kaebuste esitamise ja läbivaatamise täpsema korra ning distsiplinaarkaristuste ja kaebuste arvestuse korra.

2. [Kehtetu – [RT I 2008, 55, 310](#)– jõust. 1.01.2009]

3. Distsiplinaarmäärustikku rakendatakse välisriigis teenistuskohustuste täitmisel viibivate kaitseväelaste suhtes, kui välislepingus ei ole ette nähtud asukohariigi distsiplinaarvastutust reguleerivate õigusaktide kohaldamist.

4. Distsiplinaarmäärustikku rakendatakse Eestis välislepingu alusel teenistuskohustuste täitmisel viibivate välisriigi sõjaväelaste ja sõjaväeametnike suhtes, kui välislepingus on ette nähtud Eestis distsiplinaarvastutust reguleerivate õigusaktide kohaldamine.

Kaitsevädistsipliin

5. Kaitsevädistsipliin on seaduste, kaitseväes kehtivate määrustike, neist alamate õigusaktidega ja ülemate käskudega kehtestatud teenistuskohustuste ning kaitseväe korra nõuete täpne täitmine kõigi kaitseväelaste poolt.

[[RT I 2008, 55, 310](#)– jõust. 1.01.2009]

6. Kaitsevædistsipliin põhineb ülemate käsuõigusel, distsiplinaarvõimul ja alluvate kohustusel täpselt täita õigusaktide nõudeid, ülemate seaduslikke käske ja korraldusi ning kaitsevæelaste teadlikul allumisel kaitsevæeteenistuse nõuetele.

7. Kaitsevædistsipliini tagamise põhilisteks vahenditeks on:

- 1) ülema autoriteet;
- 2) ülema nõudlikkus;
- 3) nõuetele vastav sisekord üksuses;
- 4) inimesekeskne juhtimine;
- 5) alluvate kasvatamine;
- 6) kiitused ja ergutused;
- 7) laitudused ja distsiplinaarkaristused.

8. – 20. [Kehtetud – RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

Distsiplinaarsüütegu

21. Kaitsevæelase distsiplinaarsüütegu on seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide või teenistuskohustustega ettenähtud nõuete süüline täitmata jätmine või nende mittekohane täitmine.

22. Distsiplinaarsüütegu on samuti teenistuskohustuste täitmisel või väljaspool seda kaitsevæelase poolt toimepandud vääritud tegu või üldtunnustatud kõlblusnormide ja käitumisreeglite eiramine, millega ta diskrediteerib Eesti kaitsevæge.

Distsiplinaarvastutus

23. Kaitsevæelane kannab toimepandud distsiplinaarsüüteo eest distsiplinaarvastutust, mis seisneb ülema õiguses kohaldada tema suhtes distsiplinaarkaristust vastavalt tema poolt toimepandud süüteo laadile ja raskusele.

24. [Kehtetu – RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

25. Distsiplinaarsüüteo eest võib määrata üksnes distsiplinaarseaduses sätestatud distsiplinaarkaristuse.

26. Kaitsevæelase võtmine väärteo-, kriminaal- või tsiviilvastutusele ei välista sama süüteo eest distsiplinaarkaristuse määramist.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

Ülema distsiplinaarvõim ja selle astmed

27. Ülema distsiplinaarvõim on temale seadusega antud pädevus kohaldada alluvate suhtes ergutusi teenistuskohustuste püüdliku täitmise ja teenistusalaste edusammude eest ning distsiplinaarkaristusi nende poolt toimepandud distsiplinaarsüütegude eest.

28. Distsiplinaarvõimu kasutamise eesmärk on hoida ja tugevdada kaitsevædistsipliini, kasvatada alluvate isiklikku vastutustunnet ning püüdlikkust teenistuskohustuste täitmisel.

29. Distsiplinaarvõim alluvate suhtes on:

- 1) otsesel ülemaal;
- 2) otsese ülema asetäitjal ja abil;

3) [Kehtetu – RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

30. Ülema distsiplinaarvõimu astme määrab tema kaitsevæes kehtestatud distsiplinaarkaristuse määramise õigusega sõjavæelise auastmega ametikoht.

31. Ülemaal on ka kõigi temale alluvate ülemate distsiplinaarvõim.

32. Ülema ajutiselt asendaval kaitsevæelasel on asendatava ülema distsiplinaarvõim.

33. Ülema asetäitjal ja abil on ülema ametikohast üks aste madalamal asuva ülema distsiplinaarvõim.

34. Ajutiselt moodustatud üksuse ülema distsiplinaarvõimu astme määrab kaitsevæe juhataja.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

Ülema kohustused ja vastutus käsuõiguse ja distsiplinaarvõimu kasutamisel

35. Ülem on kohustatud oma teenistuskohustuste täitmisel kasutama abinõusid teadliku distsiplini tugevdamiseks ja distsiplinaarsüütegude ärahoidmiseks.

36. Ülem vastutab temale alluva kaitseväelase distsipliini, kaitseväe määrustikega sätestatud kaitseväekorra nõuete ja temale antud ülesannete täitmise ning käsu- ja distsiplinaarvõimu seadusliku kasutamise eest.

37. Käsuõiguse ja distsiplinaarvõimu kasutamisel teadliku kaitsevädistsipliini tagamiseks ja distsipliinirikumiste ärahoidmiseks peab ülem:

- 1) esitada alluvatele kaitseväteenetuseks vajalikke nõudeid, andma käske ja korraldusi ning kontrollima nende täitmist;
- 2) looma alluvate kaitseväelaste vahel kaitseväe määrustikele vastavad teenistussuhted, võtma tarvitusele vajalikud abinõud nende hoidmiseks ja tugevdamiseks;
- 3) tagama alluvatele seaduste ja muude õigusaktidega sätestatud õigused;
- 4) õigeaegselt läbi vaatama ja lahendama alluvate kaebused ja avaldused;
- 5) võtma alluvaid distsiplinaarsüütegude eest distsiplinaarvastutusele ja kohaldama distsiplinaarkaristusi;
- 6) korraldama järelevalvet alluvate ülemate distsiplinaarvõimu seadusliku kasutamise üle.

38. Ülemaal ei ole õigust piirata temale alluvale ülemale seadusega antud distsiplinaarvõimu.

39. [Kehtetu – RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

I¹. DISTSIPLINAARKINNIPIDAMINE [RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

Distsiplinaarkinnipidamine

39¹. Distsiplinaarkinnipidamine on kaitseväelase suhtes kohaldatav tõkend distsiplinaarsüüteo toimepanemise tõkestamiseks või juhul, kui kaitseväelane ei ole võimeline oma käitumist valitsema ning võib ohustada enda või teise isiku tervist, elu või vara.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

39². Distsiplinaarkinnipidamist kohaldatakse juhul, kui tavaliste meetmete abil ei ole võimalik distsiplinaarrikkumist ära hoida või ettenähtud korda taastada.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

39³. Distsiplinaarkinnipidamist võidakse kohaldada kõigi kaitseväelaste suhtes, sõltumata kaitseväelase ametikohast ja auastmest.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

39⁴. Distsiplinaarkinnipidamisel olevat kaitseväelast hoitakse selleks ettenähtud või kohandatud ruumis vahi all.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

39⁵. Distsiplinaarkinnipidamisel olevat kaitseväelast on keelatud paigutada arestimajas kokku distsiplinaararestiga karistatud kaitseväelasega.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

39⁶. [Kehtetu – RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

39⁷. Distsiplinaarkinnipidamise võib määrata kaitseväe struktuuriüksuse ülem, väeliigi ülem ja nende otsesed ülemad. Distsiplinaarkinnipidamise võib määrata ka struktuuriüksuse korrapidaja ja Sõjaväepolitsei ülesandeid täitev kaitseväelane, kes peavad teatama distsiplinaarkinnipidamise määramisest viivitamata eelmises lauses nimetatud struktuuriüksuse ülemale.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

39⁸. Kui distsiplinaarkinnipidamine on tingitud asjaolust, et kaitseväelane ei ole võimeline oma käitumist valitsema ning võib ohustada enda või teise isiku tervist, elu või vara, tuleb sellest viivitamatult teatada väeosa arstile, kes esimesel võimalusel kohtub kinnipeetud kaitseväelasega ja tuvastab käitumishäire põhjuse. Vajadusel toimetatakse kaitseväelane raviasutusse.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

39⁹.Kaitseväelane tuleb distsiplinaarkinnipidamiselt vabastada, kui punktis 39¹ nimetatud alused on ära langenud ja kui kaitseväelasele ei ole määratud distsiplinaararesti.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

39¹⁰.Distsiplinaarkinnipidamise maksimaalne kestus võib olla 48 tundi.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

39¹¹.Kui kaitseväelast karistatakse distsiplinaararestiga süüteo eest, mille tõkestamiseks kohaldati tema suhtes distsiplinaarkinnipidamist, siis arvatakse distsiplinaarkinnipidamisel viibitud aeg distsiplinaararesti aja hulka.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

Distsiplinaarkinnipidamise kohaldamine

39¹².Distsiplinaarkinnipidamise kohaldamisel distsiplinaarkinnipidamise määraja või tema korraldusel volitatud isik:

1) vormistab distsiplinaarkinnipidamise määramise otsuse (lisa 4) ja kinnipidamislehe (lisa 5);

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

2) määrab kinnipidamise täideviija;
3) määrab kinnipidamiskoha.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

39¹³.Distsiplinaarkinnipidamise täideviija:

1) teatab kaitseväelasele, kelle suhtes kohaldatakse distsiplinaarkinnipidamist, selle määramise põhjuse;
2) teostab vajadusel kinnipidamisele määratud kaitseväelase ja temaga kaasas olevate asjade läbivaatuse, läbivaatust peavad teostama kaitseväelasega samast soost isikud;
3) tutvustab kaitseväelasele tema õigusi ja tema suhtes rakendatavaid piiranguid;
4) võtab distsiplinaarsüüteo tunnustega teo toimepannud isikult vajadusel seletuskirja;
5) annab kinnipidamisele määratud kaitseväelasele võimaluse teatada distsiplinaarkinnipidamise määramisest oma lähedastele, kui kaitseväelase seisund seda võimaldab.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

39¹⁴.Kui kaitseväelane ei ole suuteline distsiplinaarkinnipidamise määramise otsusega, oma õigustega ja tema suhtes rakendatavate piirangutega tutvuma, kohaldatakse distsiplinaarkinnipidamist viivitamatult ja kinnipidamisele määratud kaitseväelasele tutvustatakse distsiplinaarkinnipidamise määramise otsust, tema õigusi ning tema suhtes rakendatavaid piiranguid esimesel võimalusel pärast takistavate asjaolude äralangemist, mille kohta tehakse vastav märkus kinnipidamislehele.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

39¹⁵.Kui kinnipidamisele määratud kaitseväelane keeldub distsiplinaarkinnipidamise otsusele alla kirjutamast, tutvustatakse kaitseväelasele otsust, tema õigusi ja tema suhtes rakendatavaid piiranguid kahe tunnistaja juuresolekul ning tehakse selle kohta otsusele vastav märkus, millele lisatakse tunnistajate andmed ja allkirjad.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

39¹⁶.Distsiplinaarkinnipidamise kohaldamisel üksikvanema ja üksikhooldaja suhtes tuleb arvestada, et tema ülalpidamisel olevad lapsed ja tema hoolduse all olevad isikud ei jääks järelevalveta, vajadusel võib kasutada sotsiaal- ja lastekaitsetöötajate abi.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

39¹⁷.Raseda kaitseväelase distsiplinaarkinnipidamine peab toimuma meditsiinitöötaja pideva järelevalve all.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

Distsiplinaarkinnipidamisel oleva kaitseväelase õigused, kohustused ja tema suhtes rakendatavad piirangud

39¹⁸.Distsiplinaarkinnipidamisel oleval kaitseväelasel on õigus:

1) kohtlemisele ja kinnipidamise tingimustele, mis ei alanda tema väärikust;
2) saada tavapärasest toitu samadel alustel teiste kaitseväelastega;
3) saada arstiabi.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

39¹⁹.Distsiplinaarkinnipidamiseks määratud ruumist omavoliline lahkumine loetakse distsiplinaarsüüteks raskendavatel asjaoludel.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

39²⁰.Distsiplinaarkinnipidamisel olev kaitseväelane on kohustatud alluma kinnipidamist reguleerivate õigusaktidega kehtestatud korrale ja teda valvavate isikute seaduspärastele käskudele.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

39²¹.Distsiplinaarkinnipidamisel oleval kaitseväelasel on keelatud:

- 1) lahkuda ilma loata temale määratud ruumist;
- 2) võtta vastu külastajaid.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

39²².Distsiplinaarkinnipidamisel oleva kaitseväelase tegevuslik rakendamine, välja arvatud päevakorraga ettenähtud kohustuste täitmine, on keelatud.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

Jõu ja ohjeldusmeetmete kasutamine

39²³.Kui kinnipeetav osutab vastupanu või ilmneb otsene enesevigastamise või teise isiku suhtes rakendatava vägivalda oht ning suusõnaline rahustamine ohu kõrvaldamiseks ei osutu piisavaks, võivad distsiplinaarkinnipidamist täideviivad kaitseväelased distsiplinaarkinnipidamise täideviimise tagamiseks kasutada kinnipeetava suhtes füüsilist jõudu.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

39²⁴.Punktis 39²³ nimetatud asjaoludel võivad distsiplinaarkinnipidamist täideviivad kaitseväelased distsiplinaarkinnipidamise määratud ülema loal kasutada kinnipeetava suhtes ohjeldusmeetmena kinnisidumist, käeraudu ja rahustustooli.

[RT I 2009, 65, 448– jõust. 1.01.2010]

39²⁵.Distsiplinaarkinnipidamist täideviivad kaitseväelased kasutavad füüsilist jõudu või ohjeldusmeetmeid, arvestades kinnipeetava kaitseväelase isikut, tema käitumise laadi ning konkreetset olukorda ning hoidudes kinnipeetava tervise kahjustamisest suuremal määral, kui see on antud juhul vältimatu.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

39²⁶.Ohjeldusmeetme kasutamine ei tohi kesta üle ühe tunni.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

II. DISTSIPLINAARKARISTUSED

Distsiplinaarkaristuse eesmärk

40.Distsiplinaarkaristuse eesmärk on kaitseväelase karistamine toimepandud distsiplinaarsüüteo eest ja uute distsipliinirikumiste ärahoidmine.

41.Distsiplinaarkaristuste kohaldamisel ei ole lubatud meelevaldne füüsiliste kannatuste ja koormuste tekitamine ning karistatava inimväärikuse alandamine.

Distsiplinaarkaristuse liigid

42.Kaitseväelase suhtes kohaldatavad distsiplinaarkaristused on:

- 1) noomitus või vali noomitus;
- 2) lisatoimkond;
- 3) kasarmuarest (laevaarest);
- 4) distsiplinaararest;

- 5) rahatrahv;
- 6) ametipalga vähendamine;
- 7) teenistumärgi kandmise keeld või teenistumärgi kandmise õiguse äravõtmine;
- 8) ametikohale mittevastavuse hoiatus;
- 9) madalamale ametikohale viimine;
- 10) auastme alandamine.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

Noomitus või vali noomitus

43. Noomitus või vali noomitus on ülema poolt alluva distsiplinaarsüüteo hukkamõistva hinnangu andmine ning alluva eneseväarikuse, au ja kohusetunde mõjutamine suuliselt või kirjalikult.

44. Noomituse või valju noomitusega võib ülem alluvat karistada isiklikult avalikult suuliselt rivi või vastava kogu ees või käskkirjaga.

45. Korduva karistamise korral noomitusega avaldatakse karistus ainult teiste kaitseväelaste juuresolekul või käskkirjas.

46. Vali noomitus avaldatakse ajateenijale ainult teiste kaitseväelaste juuresolekul.

Lisatoimkond

47. Lisatoimkond on ülema määratud ajal siseteenistuse ülesannete täitmine väljaspool järjekorda ülema määratud ajal.

48. Lisatoimkonda kohaldatakse ajateenijate sõdurite (madruste) suhtes.

49. Karistuse kandmiseks lisatoimkonnas loetakse kaitsevälase määramist väljaspool järjekorda väeüksuses (allüksuses) kehtestatud ööpäevasesse, öisesse või päevasesse sisetoiimkonda.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

50. Lisatoimkonnaga karistamisest teatab ülem avalikult suuliselt või käskkirjaga.

51. [Kehtetu - RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

52. Enam kui ühe lisatoimkonna määramisel on nende täideviimiseks lubatud kasutada erinevaid toimkondade liike ja nende vahelduvust ülema poolt määratud korras. Lisatoimkondade täideviimisel peab olema vähemalt ööpäevane vahe.

53. [Kehtetu - RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

54. Kaitsevälast on keelatud määrata lisatoimkonda, kui toimkonna ajaks on ette nähtud tema relvastamine tulirelvaga.

55. Ühe distsiplinaarsüüteo eest võib määrata kuni viis lisatoimkonda.

56. Lisatoimkonna täideviimist kontrollib jaoülem või rühmavanem (laeval neile vastavatel ametikohtadel olevad ülemad).

Kasarmuarest (laevaarest)

57. Kasarmuarest (laevaarest) on karistatu teenistusest vabal ajal allüksusest (laev või kaitseväge õppeasutus, edaspidi allüksus) lahkumise ja külastajate vastuvõtu keeld.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

58. Kasarmuaresti kohaldatakse ajateenijate suhtes.

59. Kasarmuaresti määramine tehakse teatavaks avalikult suuliselt või käskkirjaga.

60. Erandina on karistatud kaitsevälasel lubatud karistuse kandmise kestel allüksusest lahkuda:

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

- 1) teenistusülesande täitmiseks;
- 2) karistuse määranud ülema loal järgmiste asjaolude esinemisel:
  - a) arstiabi saamiseks või arsti ettekirjutuse täitmiseks kaitseväge sisemäärustikuga kehtestatud korras;
  - b) kaitsevälise ettevalmistuse täiustamiseks;
  - c) abi väljakutumiseks või abi andmiseks õnnetusjuhtumi korral;

- d) ilmutamiseks kohtueelse uurimise asutusse, prokuröri juurde või kohtusse;
e) muudel juhtudel ülema loal.

61. Väeüksuse ülemaal on õigus vajadusel määrata kaitseväelasele liikumiseks ja tegutsemiseks lubatud piirid.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

62. Kasarmuaresti kandmise ajal on karistatud kaitseväelasel lubatud kohtuda oma allüksuses teenistusega seotud küsimustes teise allüksuse kaitseväelastega.

63. Kasarmuaresti määramisel selgitatakse kaitseväelasele tema õigusi ja tema suhtes kehtestatud piiranguid ning antakse võimalus teatada karistuse määramisest oma lähedastele.

64. Erilise vajaduse korral, mis on seotud kaitseväelase perekonnaga, on distsiplinaar karistuse määranud ülemaal või tema otsesel ülemaal õigus kasarmuaresti kandmine peatada ja anda luba kohtumiseks perekonnaliikmetega või lähedastega.

65. Kasarmuaresti kandmist kontrollib ja selle eest vastutab allüksuse korrapidaja ja karistatu vahetu ülem.

66. Kasarmuaresti võib määrata kuni kolmekümneks ööpäevaks.

67. Lahinguvalmiduse kõrgendamise korral väeüksuses (allüksuses) kasarmuarest peatatakse.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

Koduarest

68. – 96. [Kehtetud - RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

Distsiplinaararest

97. Distsiplinaararest on distsiplinaarsüüteo toimepannud kaitseväelase eraldamine teistest kaitseväelastest selleks ettenähtud ruumi väeüksuse arestimajas karistuse kandmise ajaks tema õiguste osalise piiramisega kaitseväe distsiplinaarseadusega sätestatud ja käesoleva määrustikuga kehtestatud korras.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

Distsiplinaararesti määramine ja täideviimine

98. Distsiplinaararesti võib määrata kaitseväelasele, kes on raskelt või korduvalt rikkunud kaitsevädistsipliini või pannud korduvalt toime distsiplinaarsüütegusid.

99. Distsiplinaararesti määrab kaitseväe struktuuriüksuse ja väeliigi ülem ning nende otsesed ülemad pärast teenistusliku juurdluse läbiviimist käskkirjaga, milles peab olema ära näidatud:

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

- 1) toimepandud süüteo kirjeldus;
- 2) õigusaktide sätted, mida karistatav on süüteo toimepanemisega rikkunud;
- 3) distsiplinaararesti kestus.

100. Distsiplinaararesti ei kohaldata raseda suhtes.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

101. Distsiplinaararesti võib määrata kuni kümneks ööpäevaks.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

102. Ülemaal, kelle distsiplinaarvõim ei võimalda distsiplinaararesti määrata või kohaldada aresti toimepandud distsiplinaarsüüteo vastava kestusega, on õigus pöörduda kaitseväe struktuuriüksuse või väeliigi ülema poole taotlusega kohaldada süüdlase suhtes distsiplinaararesti või selle pikemat kestust.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

103. Distsiplinaararesti kohaldamiseks taotluse saanud kaitseväe struktuuriüksuse või väeliigi ülem või nende otsene ülem määrab hiljemalt kahe ööpäeva jooksul pärast taotluse saamist distsiplinaarsüüteo asjus teenistusliku juurdluse ja võtab selle alusel vastu otsuse karistuse määramise kohta. Juhul kui

kaitseväe struktuuriüksuse või väeliigi ülem või nende otsene ülem loeb taotluses esitatud süüteo tehioolud distsiplinaararesti või selle kestuse kohaldamiseks mittepõhjendatuks, on tal õigus:

- 1) määrata oma distsiplinaarvõimu piirides süüteo toimepannud kaitsevälasele muud liiki karistus;
- 2) tagastada taotlus selle esitanud ülemale karistuse määramiseks oma distsiplinaarvõimu piirides.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

104. Distsiplinaararesti määramisest teatab kaitseväe struktuuriüksuse või väeliigi ülemat viivitamata halduskohtule, lisades:

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

- 1) kinnitatud ära kirja käskkirjast kaitsevälasele distsiplinaararesti määramise kohta;
- 2) teenistusliku juurdluse materjalid;
- 3) kinnipidamislehe koopia;
- 4) muud asjasse puutuvad materjalid.

105. Distsiplinaararestist halduskohtule teatamine ei peata distsiplinaararesti täideviimist.

106. Distsiplinaararesti täideviimiseks vormistatakse kaitseväe struktuuriüksuse või väeliigi ülema või nende otsese ülema käskkirja alusel kinnipidamisleht, millele kirjutab alla vastav ülem. Vormistatud kinnipidamisleht antakse korrapidaja kaudu üle karistatu allüksuse ülemale karistuse täideviimiseks.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

107.[Kehtetu – RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

Distsiplinaararestiga karistatute õigused, kohustused ja nende suhtes rakendatavad piirangud

108. Distsiplinaararestis oleval kaitsevälasel on õigus:

- 1) kohtlemisele ja distsiplinaararesti tingimustele, mis ei alanda tema väärikust;
- 2) saada tavapäraselt toitu samadel alustel teiste kaitsevälastega;
- 3) saada arstiabi;
- 4) pidada kirjavahetust;
- 5) lugeda kaitseväe määrustikke, ajakirjandust, vaimulikku ja juriidilist kirjandust ning õpikuid;
- 6) kohtuda väeüksuse kaplaniga (vaimulikuga) ja osaleda väeosa territooriumil toimival tema usutunnistusele vastaval usuteenistusel.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

109.Ühekordse kokkusaamise loa ülema korralduse alusel vormistab ja annab taotlejale kätte korrapidaja. Kokkusaamisluba koos vahtkonnaülema märkega kokkusaamise toimumise kohta hoitakse koos kinnipidamislehega karistuse tähtaja lõpuni.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

110. Valvealuse kokkusaamine teiste valvealuste juuresolekul on keelatud.

111. Distsiplinaar- või kohtumenetluse küsimustes on lubatud menetluse läbiviimiseks määratud isikutele anda välja valvealusega kokkusaamiseks tähtajaline luba.

112. Valvealusel on keelatud:

- 1) lahkuda ilma loata temale määratud arestiruumist;
- 2) kasutada isiklike audio- ja videoseadmeid;
- 3) kanda teenistus- ja teenetemärke;
- 4) käratseda, laulda, vilistada, pidada ühendust kõrvaliste isikutega, avada omavoliliselt aknaid ja sealt midagi välja loopida, rääkida möödaminejatega, neile signaliseerida, midagi neile üle anda või neilt vastu võtta, rikkuda arestimaja sisustust või muul viisil rikkuda arestimajas kehtestatud korda.

112¹. Distsiplinaararestis olev kaitsevälane on kohustatud alluma kinnipidamist reguleerivate õigusaktidega kehtestatud korrale ja teda valvavate isikute seaduspärastele käskudele.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

112². Distsiplinaararestis olevat kaitsevälast ei tohi rakendada majanduslike ega muude ülesannete täitmiseks, kui need on seotud arestimajast (arestiruumist) lahkumisega.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

113. Kaitseväelasel on õigus esitada kaebus punktis 108 nimetatud õiguste rikkumiste kohta distsiplinaararestis viibimise ajal kaebuste esitamiseks kehtestatud korras.

114. Distsiplinaararestis oldud aja eest, välja arvatud aresti peatamise aeg õppustest osavõtuks ja aresti tunnistamine seadusevastaseks, ei maksta kaitseväelasele ettenähtud palka.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

Distsiplinaararestist vabastamine aresti seadusevastaseks tunnistamise korral

115. Halduskohus (-kohtunik) võib ülema tegevuses seadusest kõrvalekaldumise ilmnemisel tunnistada distsiplinaararesti määramise seadusevastaseks. Distsiplinaararesti määramise halduskohtu poolt seadusevastaseks tunnistamise korral:

- 1) distsiplinaararestiga karistatud kaitseväelane vabastatakse viivitamatult distsiplinaararestist;
- 2) kaitseväelase distsiplinaararestist vabastamise otsuse täitmisest teatatakse halduskohtule ja kaitseväge peainspektorile.

116. Distsiplinaararesti määramise seadusevastaseks tunnistamisel hüvitatakse kaitseväelasele seadusevastaselt distsiplinaararesti määramisega tekitatud kahju «Riigi poolt isikule alusetult vabaduse võtmisega tekitatud kahju hüvitamise seadusega» sätestatud korras.

117 – 118.[Kehtetud – RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

Rahatrahv

119. Rahatrahv on lepingulises tegevteenistuses oleva kaitseväelase (edaspidi kaadrikaitseväelane) suhtes rakendatud karistus teenistusülesannetesse hoolimatu suhtumise, nende mõjuva põhjuseta täitmata jätmise või teenistuskohustustest kõrvalehoidmise eest.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

120. Rahatrahvi määramise õigus on kaitseväge struktuuriüksuse ja väeliigi ülemal ning nende otsesest ülematel vastavalt käesoleva määrustiku lisa 1 tabelites 3–7 toodud ülemate õigustele. Rahatrahv määratakse käskkirjaga.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

121. Kaadrikaitseväelasele võib määrata ühe karistusena rahatrahvi tema kuni kümne päevapalga määra ulatuses.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

122. Rahatrahvi määramisel ja teenistustasust kinnipidamisel kohaldatakse «Töötajate distsiplinaarvastutuse seaduse» § 17 lõikeid 2, 4–6 ja § 18.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

123. Taotluse kaadrikaitseväelase karistamiseks rahatrahviga võib struktuuriüksuse või väeliigi ülemale või nende otsesele ülemale esitada temale alluv ülem, kui ta loeb nimetatud karistust toimepandud süüteoole vastavaks ja süüteo tehivoludest tulenevalt vajalikuks.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

Ülemal on õigus rahatrahvi mitte kohaldada, taotluses esitatud karistuse määra suurendada või vähendada.

124. Kaitseväge struktuuriüksuse või väeliigi ülem võib enne karistuse määramist nõuda täiendavaid süüteo asjasse puutuvaid materjale või määrata teenistusliku juurdluse.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

125. Rahatrahv peetakse kinni karistatu palgast ja trahvi kohaldamisest laekunud summad kantakse üle riigieelarvesse.

126.[Kehtetu - RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

127. Rahatrahv peetakse kinni kaadrikaitseväelase palgast arvestusega, et kõigi kinnipidamiste summa ei ületaks igal palga maksmisel 50 protsenti isikule väljamaksmisele kuuluvast palgast.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

128. Rahatrahvi kinnipidamisel naiskaitseväelaselt rasedust tõendava dokumendi olemasolu korral peab pärast trahvi kinnipidamist jääma isikule kätte vähemalt 70 protsenti väljamaksmisele kuuluvast kuupalgast.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

129. Rahatrahvi ei saa kinni pidada lõpparvest, samuti surma tõttu saamata jäänud palgast.

Ametipalga vähendamine

129¹. Teenistusülesannetesse hoolimatu suhtumise, nende mõjuva põhjusega täitmata jätmise, kaitsevädistsipliini rikkumise või teenistuskohustustest kõrvalehoidumise eest võib kaadrikaitseväelase ametipalka vähendada kuni 50 protsenti võrra üheks kuni kuueks kuuks.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

129². Ametipalga vähendamisel vähendatakse samavõrra ka ametipalgast lähtuvalt protsentuaalselt arvestatavaid lisatasusid.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

129³. Ametipalga vähendamist võidakse kohaldada samaaegselt kas ametikohale mittevastavuse hoiatusega või madalamale ametikohale viimisega või auastme alandamisega.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

129⁴. Ametipalga vähendamise õigus on ülemaal, kelle pädevuses on vastava ametipalga määramine.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

129⁵. Ametipalga vähendamine määratakse ülema käskkirjaga.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

129⁶. Ametipalga vähendamise määramisel võetakse arvesse kaadrikaitseväelase poolt teiste isikute ülalpidamiseks makstava elatisraha suurus. Kui kaitseväelane maksab elatisraha, on tal ametipalga vähendamisel õigus saada kätte mitte vähem kui pool tema ametipalgast ja ametipalgast lähtuvalt protsentuaalselt arvestatavatest lisatasudest, millest on kinni peetud riiklikud maksud.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

129⁷. Naiskaitseväelasel peab rasedust tõendava dokumendi olemasolu korral pärast ametipalga vähendamist kätte jääma vähemalt 70 protsenti väljamaksmisele kuuluvast ametipalgast ja ametipalgast lähtuvalt protsentuaalselt arvestatavatest lisatasudest.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

Teenistumärgi kandmise keelamine või teenistumärgi kandmise õiguse äravõtmine

130. Teenistumärgi kandmise keeld on distsiplinaarsüüteo toimepannud kaitseväelase kohustus mitte kanda temale antud teenistumärgi ülema poolt määratud aja jooksul. Teenistumärgi kandmise õiguse äravõtmine on teenistumärgi kandmise keelu kehtestamine kuni teenistusaja lõpuni.

131. Teenistumärkide hulka ei loeta kaitseväe vormiriietuse juurde kuuluvaid eraldusmärke.

132.Käesoleva määrustiku punktis 130 nimetatud karistust kohaldatakse sõdurite ja allohvitseride suhtes.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

133. Teenistumärgi kandmise keelamine või teenistumärgi kandmise õiguse äravõtmine määratakse avalikult, suuliselt või käskkirjaga.

134.Ühe distsiplinaarsüüteo eest võib keelata kaitseväelasel kuni kaks kuud kanda teenistumärgi. Teenistumärgi kandmise keeld lõpeb märgi kandmiseks keelatud aja möödumisel.

135. Teenistumärgi kandmise keelamisel ei ole ülemaal õigust kohustada karistatut teenistumärgi kandmiseks keelatud ajal märki käest ära andma. Karistatu võib teenistumärgi selle kandmiseks keelatud ajaks anda hoiule omal soovil.

136. Uue distsiplinaarsüüteo toimepanemisel võib teenistumärgi kandmise õiguse ära võtta kuni teenistusaja lõpuni juhul, kui kaitseväelasele on viimase kuue kuu jooksul kohaldatud:

- 1) distsiplinaararesti;
- 2) distsiplinaarkinnipidamist;
- 3) korduvalt teenistumärgi kandmise keelamist.

137. Teenistumärgi kandmise õiguse äravõtmisel teenistusaja lõpuni on karistatu kohustatud tagastama märgi vahetule ülemale. Kaadriallohviteride teenistusajaks loetakse nende teenistusaja kestust vastavalt tegevteenistuse lepingule.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

138.Ülemal, kelle distsiplinaarvõim ei luba kohaldada teenistumärgi kandmise keelamist või teenistumärgi kandmise õiguse äravõtmist, on õigus pöörduda taotlusega distsiplinaarsüüteo toimepannud kaitsevälase karistamiseks ülema poole, kelle distsiplinaarvõimu piirides on nimetatud karistuse määramine.

139. Karistuse nõuetekohase täideviimise eest vastutab karistatu vahetu ülem.

Ametikohale mittevastavuse hoiatus

140. Ametikohale mittevastavuse hoiatus on kaadrikaitsevälasele teenistusala hinnangu andmine seoses teenistusse hoolimatu suhtumise ja teenistusala ülesannete puuduliku täitmisega, mille eest on temale viimase kuue kuu jooksul kohaldatud distsiplinaarkaristusi.

141.Ülema hoiatuses märgitakse ära alluva põhilised puudused ametikohaga kehtestatud teenistuskohustuste täitmisel ja määratakse nende kõrvaldamise tähtaeg.

142. Ametikohale mittevastavuse hoiatust ei kohaldata kaadrikaitsevälasele enne ühe aasta möödumist tema ametikohale määramise päevast.

143. Ametikohale mittevastavuse hoiatuse tegemise õigus on ülemal, kelle pädevuses on vastavale ametikohale määramine.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

144. Ametikohale mittevastavuse hoiatus avaldatakse käskkirjaga.

Madalamale ametikohale üleviimine

145. Madalamale ametikohale üleviimine distsiplinaarkaristusena on kaitsevälase üleviimine ametikohalt seoses ametikoha nõuetele mittevastavusega tema poolt toimepandud distsiplinaarsüüteo tõttu ja määramine ühe astme võrra madalamale ametikohale.

146. Kaadrikaitsevälane viiakse madalamale ametikohale eelmises punktis nimetatud asjaoludel juhul, kui distsiplinaarsüüteoga seoses ei ole lõpetatud tegevteenistuse lepingut.

147. Madalamale ametikohale viimist võib kohaldada seoses kaitsevälase auastme alandamisega.

148. Kaitsevälase võib üle viia madalamale ametikohale kuni üheks aastaks.

149. Ohvitseri võib viia madalamale ohvitseri ametikohale, kaadriallohviteri madalamale kaadriallohviteri ametikohale, ajateenija allohviteri madalamale ajateenija allohviteri ametikohale.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

150. Madalamale ametikohale võib kaitsevälast üle viia ülem, kellel on õigus kaitsevälast vastavale ametikohale määrata.

151. Kaitsevälase ametikohalt vabastamine ja madalamale ametikohale üleviimine määratakse käskkirjaga.

152. Kaitsevälast ei ole lubatud distsiplinaarkorras üle viia madalamale ametikohale tema teenistusest äraolekul, kui äraolek on seotud:

- 1) ravisutuses viibimisega või tervislikel põhjustel teenistuskohustuste täitmisest vabastamisega;
- 2) korralise või muud liiki puhkusega;
- 3) distsiplinaarkaristuse kandmisega arestimajas.

153. Distsiplinaarkorras madalamale ametikohale üleviidud kaitsevälase võib aasta möödudes edutada üldises korras.

Auastme alandamine

154. Kaitsevälase auastme alandamine on kaitsevälase senise auastme alandamine ühe auastme võrra tema poolt toimepandud distsiplinaarsüüteo eest raskendavatel asjaoludel.

155.[Kehtetu – RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

156. Kaprali ja vanemadruse suhtes võib kohaldada auastme alandamist seoses madalamale ametikohale üleviimisega.

157. Eelmises punktis nimetatud kaitsevälaste auastet võib alandada ülem, kelle pädevusse kuulub vastava auastme andmine.

158. Auastme alandamine määratakse käskkirjaga.

159. Auastme alandamine ei ole lubatud kaitsevälase äraolekul punktis 152 nimetatud juhtudel.

160. Distsiplinaarkorras auastmes alandatud kaadrikaitsevälast võib aasta möödudes esitada endise auastme taastamiseks üldistel alustel.

Distsiplinaarkaristuse liikide kohaldamine

161. Ajateenistuses oleva sõduri (madruse) suhtes kohaldatakse järgmisi distsiplinaarkaristusi:

- 1) noomitus või vali noomitus;
- 2) lisatoimkond;
- 3) kasarmuarest (laevaarest);
- 4) [Kehtetu – RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]
- 5) distsiplinaararest;
- 6) teenistumärgi kandmise keelamine või teenistumärgi kandmise õiguse äravõtmine;
- 7) madalamale ametikohale üleviimine;
- 8) auastme alandamine.

162. Ajateenistuses oleva allohvitseri suhtes kohaldatakse järgmisi distsiplinaarkaristusi:

- 1) noomitus või vali noomitus;
- 2) kasarmuarest (laevaarest);
- 3) [kehtetu - RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]
- 4) distsiplinaararest;
- 5) teenistumärgi kandmise keelamine või teenistumärgi kandmise õiguse äravõtmine;
- 6) madalamale ametikohale üleviimine;
- 7) auastme alandamine.

163. Kaadrisõduri ja kaadriallohvitseri suhtes kohaldatakse järgmisi distsiplinaarkaristusi:

- 1) noomitus või vali noomitus;
- 2) distsiplinaararest;
- 3) teenistumärgi kandmise keeld või teenistumärgi kandmise õiguse äravõtmine;
- 4) rahatrahv;
- 5) ametipalga vähendamine;
- 6) ametikohale mittevastavuse hoiatus;
- 7) madalamale ametikohale viimine;
- 8) auastme alandamine.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

164. Nooremohvitseri suhtes kohaldatakse järgmisi distsiplinaarkaristusi:

- 1) noomitus või vali noomitus;
- 2) distsiplinaararest;
- 3) rahatrahv;
- 4) ametipalga vähendamine;
- 5) ametikohale mittevastavuse hoiatus;
- 6) madalamale ametikohale viimine;
- 7) auastme alandamine.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

165. Nooremohvitseri auastet võib alandada Vabariigi President kaitseväge juhataja ettepanekul.

166. Vanemohvitseri suhtes kohaldatakse järgmisi distsiplinaarkaristusi:

- 1) noomitus või vali noomitus;
- 2) rahatrahv;
- 3) ametipalga vähendamine;
- 4) ametikohale mittevastavuse hoiatus;
- 5) auastme alandamine.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

167. Vanemohvitseri auastet võib alandada Vabariigi President kaitseväe juhataja ettepanekul.

168. Kõrgema ohvitseri suhtes kohaldatakse järgmisi distsiplinaarkaristusi:

- 1) noomitus või vali noomitus;
- 2) rahatrahv;
- 3) ametipalga vähendamine;
- 4) ametikohale mittevastavuse hoiatus;
- 5) auastme alandamine.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

169. [Kehtetu - RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

Distsiplinaarkaristused õppekogunemisel osalevatele reservväelastele

169¹. Õppekogunemisel osaleva reservväelase suhtes kohaldatakse järgmisi distsiplinaarkaristusi:

- 1) noomitus või vali noomitus;
- 2) distsiplinaararest;
- 3) teenistumärgi kandmise keeld või teenistumärgi kandmise õiguse äravõtmine;
- 4) rahatrahv;
- 5) auastme alandamine.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

169². Reservnooremohvitseri ja reservvanemohvitseri auastet võib alandada Vabariigi President kaitseväe juhataja ettepanekul.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

169³. Õppekogunemisel viibiva reservväelase distsiplinaararesti kohaldatakse mitte kauem kui õppekogunemise lõpuni.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

169⁴. Auastme alandamist distsiplinaarkaristusena õppekogunemise ajal toimepandud süüteo eest on lubatud määrata ka pärast õppekogunemise lõppu.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

III. ÜLEMA ÕIGUSED DISTSIPLINAARKARISTUSE MÄÄRAMISEL

Distsiplinaarkaristuse määramise õigusega kaitseväe põhiametikohad

170. Distsiplinaarkaristuse määramise õigusega põhiametikohad kaitseväes on:

- 1) jaoulem;
- 2) rühmavanem;
- 3) kompaniiveebel;
- 4) rühmaülem;
- 5) kompaniiülem;
- 6) pataljoniülem;
- 7) kaitseringkonna ülem;

8) kaitseväe väeliigi ülem;

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

9) Kaitseväe Peastaabi ülem;

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

10) kaitseväe juhataja (kaitseväe ülemjuhataja).

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

171. Põhiametikohale määratud ülemate õigused distsiplinaarkaristuste määramisel ja erakorraliste abinõude kohaldamisel teenistuskorras alluvatele sõduritele, allohvitseridele ja ohvitseridele on toodud käesoleva määrustiku lisa 1 tabelites 1–8.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

172. Kui seaduse või määrusega ei ole sätestatud teisiti, on kaitseväe struktuuriüksuse ülemaal, keda ei ole käesoleva määrustiku punktis 170 nimetatud, õigus määrata distsiplinaarkaristusi samadel alustel nagu käesoleva määrustiku punktis 170 nimetatud ülemaal, kui tema ametikoha auaste on võrdne «Kaitseväeteenistuse seaduse» §-des 22, 23 ja 24 sätestatud vastava ülema ametikoha auastmega.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

173.Ülema kohusetäitjal on asendatava ülema distsiplinaarvõim, asetäitjal ja abil ülema ametikohast üks aste madalamal asuva ülema distsiplinaarvõim.

174. – 180.[Kehtetud – RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

Kaitseväe Peastaabi ülema õigused distsiplinaarkaristuste määramisel

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

180¹. Kaitseväe Peastaabi ülemaal on õigus määrata distsiplinaarkaristusi «Kaitseväe distsiplinaarseadusega» ja käesoleva määrustikuga sätestatud ulatuses ja anda distsiplinaarvõimu tagamiseks vajalikke korraldusi kõikidele kaitseväelastele, välja arvatud kaitseväe väeliigi ülema ja Kaitseliidu ülema ametikohtadel ning kaitseväe juhataja vahetus alluvuses olevatele kaitseväelastele.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

Kaitseväe juhataja õigused distsiplinaarkaristuste määramisel

181. Kaitseväe juhatajal on õigus määrata kõiki «Kaitseväe distsiplinaarseaduses» ja käesolevas määrustikus sätestatud distsiplinaarkaristusi, välja arvatud ohvitseri auastme alandamine, ja anda distsiplinaarvõimu tagamiseks vajalikke korraldusi kõikidele kaitseväelastele. Kaitseväe juhataja teeb Vabariigi Presidendile ettepaneku alandada distsiplinaarkaristusena noorem- ja vanemohvitseri auastet ühe astme võrra.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

IV. DISTSIPLINAARMENETLUS

Distsiplinaarmenetluse algatamine

182. Distsiplinaarmenetluse eesmärk on distsiplinaarsüüteo ja selle toimepanemise asjaolude, süüdlase ning süüteo põhjuste kiire ja täielik väljaselgitamine ja distsiplinaarkaristuse õige määramine.

182¹. Distsiplinaarmenetluse algatab distsiplinaarsüüteo toimepannud kaitseväelase vahetu või otsene ülem.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

183. Distsiplinaarmenetluse algatab distsiplinaarsüüteo toimepannud kaitseväelase vahetu ülema otsene ülem, kui:

- 1) distsiplinaarsüüteo raskusele ja toimepanemise tehjuludele vastava distsiplinaarkaristuse kohaldamine väljub karistatava vahetu ülema distsiplinaarvõimu piiridest;
- 2) karistatava vahetu ülem on süüteo tõttu kahju saanud isik;
- 3) karistatava vahetu ülem on süüteo toimepanemisega seotud;
- 4) karistatava vahetu ülem ei ole kohal;
- 5) [Kehtetu – RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]
- 6) alluv ülem on esitanud toimepandud distsiplinaarsüüteo algatamiseks põhjendatud taotluse.

184. Distsiplinaarmenetluse võib algatada distsiplinaarsüüteo toimepannud kaitseväelase vahetu ülema otsene ülem omal algatusel seoses teenistusliku vajadusega.

185. Edasilükkamatute asjaolude korral, kui distsiplinaarsüütegu on vaja tõkestada, võib distsiplinaarmenetluse algatada struktuuriüksuse korrapidaja.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

186.Kõrgema ülema poolt algatatud distsiplinaarmenetlust võidakse anda üle alluvale ülemale, kellel on vastav distsiplinaarvõim, distsiplinaarmenetluse lõpuleviimiseks ja karistuse määramiseks.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

Teenistuslik juurdlus

187. Teenistuslik juurdlus viiakse läbi, kui:

- 1) ülem ei tea süüteo tehjulusi;

2) süüteo tehilused arvestades tuleks kaitseväelast karistada distsiplinaarrestiga.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

188. Teenistusliku juurdluse läbiviija määrab kaitseväe struktuuriüksuse või väeliigi ülem või tema otsene ülem kahe tööpäeva jooksul pärast distsiplinaarsüüteo toimepanemist või avastamist. Arvestades süüteo raskust ja teisi asjaolusid, võib teenistusliku juurdluse läbiviijaks määrata Sõjaväepolitsei.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

189. Teenistusliku juurdluse teostamiseks määratakse:

- 1) juurdluse eesmärk ja ülesanded;
- 2) juurdluse tähtaeg;
- 3) juurdluse teostajaks määratud isiku volitused;
- 4) juurdluskokkuvõtte esitamise kord.

190. Teenistusliku juurdluse korral, kui toimepandud süüteos puuduvad kuriteo tunnused, kuuluvad juurdlusmaterjalide hulka:

- 1) kirjalikult süüteo kohta esitatud süüdistused, kaebused, avaldused ja ettekanded;
- 2) distsiplinaarsüüteo tunnustega teo toimepannud isiku ja süüteo asjaosaliste seletuskirjad;
- 3) süüteo tunnistajate (pealtnägijate) seletuskirjad või ettekanded;

4) asjasse puutuvate õigusaktide ja väetüksusesiseste dokumentide väljavõtted;

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

- 5) vajadusel ekspertide või ekspertiisi alusel tehtud hinnangud;
- 6) isiku teenistuslane iseloomustus;
- 7) juurdluskokkuvõtte

8) muud distsiplinaarsüüteo tõendamisel olulist tähtsust omavad materjalid.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

191. Kaitseväe struktuuriüksuse või väeliigi ülemaal või nende otsesel ülemaal või tema poolt määratud teenistusliku juurdluse läbiviijal on õigus nõuda distsiplinaarsüüteo tunnustega teo toimepannud isiku ja süüteo tunnistajalt kaitseväelaselt seletust distsiplinaarsüütegu puudutavate asjaolude kohta. Distsiplinaarsüüteo tunnustega teo toimepannud isik ja tunnistaja on kohustatud andma vastava seletuse. Ilma õigustavate põhjusteta seletuse andmisest keeldumine või teadlikult valeandmete esitamine on distsiplinaarkorras karistatav.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

192. Teenistusliku juurdluse kohta selgituste andmise käigus on distsiplinaarsüüteo tunnustega teo toimepannud isikul õigus tutvuda tema poolt antud selgituste kirjaliku protokolliga ja teha selles parandusi ning täpsustusi. Pärast protokolliga tutvumist annab distsiplinaarsüüteo tunnustega teo toimepannud isik protokollile oma allkirja.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

193. Juurdluskokkuvõtte koostatakse ja esitatakse koos juurdlusmaterjalidega juurdluse määranud ülemale ülema poolt määratud tähtajaks, kuid mitte hiljem kui kümme päeva enne aasta möödumist süüteo toimepanemisest, teenistussuhte peatumise ja kriminaalmenetluse puhul kümme päeva enne kolme aasta möödumist.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

194. Juurdluskokkuvõtte peab sisaldama vajalikke andmeid juurdluse käigu, tulemuste ja distsiplinaarmenetluse edasise teostamise kohta ning juurdleja omapoolsed järeldused süüteo raskusastme ning süüdlase distsiplinaarvastutuse kohta.

195. Juurdluse teostamisel ilmsiks tulnud ja analoogilisi või muid distsiplinaarsüütegeid võimaldavate või põhjustada võivate asjaolude korral esitatakse ülemale ettepanekud vajalike abinõude rakendamiseks edaspidiste süütegude ärahoidmiseks.

196. Juhul kui juurdluse materjalid saadetakse vastava korralduse alusel kaitseväe struktuuriüksusest välja, peab materjalide kaaskirjas olema ära näidatud ülema otsus süüdlase vastutusele võtmise kohta ja süüdlase suhtes kohaldatud või kohaldamisele kuuluv distsiplinaarkaristus, samuti punktis 195 nimetatud abinõude rakendamise kohta. Juurdlusmaterjalide koopia kaitseväes ja Kaitseliidus tegevteenistuses oleva isiku suhtes edastatakse Sõjaväepolitseile.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

197. Kui on alust järeldada, et toime on pandud kuritegu, on väeüksuse ülem kohustatud viivitamatult informeerima Sõjaväepolitseid.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

198. Informatsiooni edastamisel peab olema ära märgitud:

- 1) süüteo toimepanemise aeg ja koht;
- 2) süüteo tehilolude kirjeldus;
- 3) esialgselt rakendatud abinõud;
- 4) isikukahjuga seotud juhtumi korral andmed kannatanu isiku kohta (ametikoht, nimi, sünniaeg, isikukood, elukoht);
- 5) muud vajalikud süüteo tehiloludega seotud andmed.

199. Kaitseväelase poolt toimepandud süüteo raskusest ja muudest asjaoludest tulenevalt võib Sõjaväepolitsei ülem võtta Sõjaväepolitsei menetlusse iga kaitseväes või Kaitseliidus läbiviidava teenistusliku juurdluse. Lõpetatud distsiplinaarmenetluse uuendamine on lubatud, kui ei ole ületatud teenistusliku juurdluse läbiviimise tähtaega.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

200. Toimepandud süüteo asjas kriminaalmenetluse algatamise otsustamiseks peavad kaitseväe struktuuriüksuse või väeliigi ülema poolt esitatavates materjalides olema vormistatud järgmised dokumendid:

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

- 1) kaitseväe struktuuriüksuse või väeliigi ülema avaldus;

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

- 2) teenistusliku juurdluse kokkuvõtte ja materjalid;
- 3) isiku passi kahe viimase lehe ja teenistuskaardi tõestatud koopia;
- 4) kaitseväe struktuuriüksuse või väeliigi ülema plangil koostatud teenistuslik iseloomustus;

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

- 5) ergutuste ja distsiplinaarkaristuste arvestuse lehe tõestatud koopia;
- 6) väljavõtte käskkirjast tegevteenistusse võtmise, kaitseväe struktuuriüksuse või väeliigi ülema koosseisu arvamise, teenistusalase edutamise, madalamale ametikohale üleviimise või ametialase ümberpaigutamise kohta;

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

- 7) kriminaalkorras karistatuse õiend.

201. Omavoliliselt väeüksusest ja muust teenistuskohast lahkumise korral esitatakse punktis 200 loetletud dokumentidele lisaks:

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

- 1) ajateenija omavolilist lahkumist kajastavate õhtuste loenduste lehtede kinnitatud koopiad;
- 2) väljavõtted väljalubatute raamatust ja puhkusele lubamise käskkirjadest;
- 3) omavolilist lahkumist tõendavate isikute seletuskirjad;
- 4) käskkiri omavoliliselt lahkunute nimekirja arvamise kohta.

202. Toimepandud süüteol kuriteo tunnuste olemasolu korral esitatakse juurdlusmaterjal:

- 1) kaitseväeteenistusalase kuriteo toimepanemise puhul Sõjaväepolitseile;
- 2) muudekriminaalkuritegude puhul teo toimepanemise koha asukohajärgsesse politseiasutusse ja informatsioon selle kohta Sõjaväepolitseile.

[RT I 2009, 65, 448– jõust. 1.01.2010]

203.[Kehtetu – RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

Distsiplinaarmenetlus teenistuslikku juurdlust mittevajavatel juhtudel

204. Distsiplinaarsüüteo toimepanemise tehilolude väljaselgitamisel, kui selleks ei ole vajadust määrata teenistuslikku juurdlust, on distsiplinaarsüüteo tunnustega teo toimepannud isiku vahetu ülem või kõrgemalseisev otsene ülem kohustatud:

- 1) nõudma distsiplinaarsüüteo tunnustega teo toimepannud isikult suulist või kirjalikku selgitust distsiplinaarsüüteo põhjuste, ajendite ja muude süütegu puudutavate asjaolude (tehilolude) kohta;

- 2) kontrollima distsiplinaarsüüteo tunnustega teo toimepannud isiku poolt antud selgitusi;
- 3) tuvastama alluva teo vastavuse kaitsevæe distsiplinaarseaduses ja käesolevas määrustikus sätestatud süüteo tunnustele;
- 4) kindlaks tegema distsiplinaarsüüteo raskuse ja andma hinnangu süüteo tagajärgedele;
- 5) välja selgitama vastutust kergendavad või raskendavad asjaolud;
- 6) hindama distsiplinaarsüüteo tunnustega teo toimepannud isikut kui isiksust ja tema varasemat teenistusse suhtumist;
- 7) määrama distsiplinaarkaristuse;
- 8) tegema karistuse alluvale teatavaks.

204¹.Ülevaate saamiseks distsiplinaarmenetluse käigus tuvastatud asjaoludest võib ülem nõuda distsiplinaarmenetluse läbiviijalt kirjalikku ettekannet distsiplinaarmenetluses tuvastatud asjaolude kohta.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

204².Ettekanne distsiplinaarmenetluses tuvastatud asjaolude kohta koostatakse ka juhul, kui:

- 1) distsiplinaarsüüteoga kaasnes isikukahju tekkimine;
- 2) on tegemist relvade, laskemoona, lõhkeainete ja lõhkematerjalidega seotud distsiplinaarsüüteoga;
- 3) on tegemist liiklusõnnetusega;
- 4) distsiplinaarsüüteoga kaasnes varalise kahju, mis on suurem Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud palga alammäärast, tekitamine.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

204³.Ettekandes distsiplinaarmenetluses tuvastatud asjaolude kohta peab olema ära toodud:

- 1) süüteo toimepanemise aeg ja koht;
- 2) süüteo tehilude kirjeldus;
- 3) tõendite loetelu;
- 4) isikukahjuga seotud juhtumi puhul andmed kannatanud isiku kohta (ametikoht, nimi, sünniaeg, isikukood, elukoht);
- 5) süüteoga tekitatud varalise kahju andmed.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

204⁴.Koopia ettekandest distsiplinaarmenetluses tuvastatud asjaolude kohta ja andmed määratud karistuse kohta saadetakse Sõjaväepolitseile.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

Ametikohalt kõrvaldamine

204⁵.Distsiplinaarmenetluse või teenistusliku juurdluse käigus võib kaitsevæelase ametikohale määramise õigust omav ülem kõrvaldada kaadrikaitsevæelase ametikohalt distsiplinaarmenetluse või teenistusliku juurdluse ajaks, kui on alust arvata, et kaadrikaitsevæelane on:

- 1) kasutanud vägivalda teise isiku suhtes;
- 2) seadnud ohtu riigisaladuse või asutusesiseseks kasutamiseks tunnustatud teabe säilimise;
- 3) põhjistanud riigivara puudujäägi, rikkumise, hävimise, kaotsimineku või riisumise või ta on teenistuskohal varastanud kaastöötaja vara;
- 4) seadnud ohtu riigivara säilimise.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

204⁶.Kaadrikaitsevæelase ametikohalt kõrvaldamise puhul säilitatakse talle ajaks, kui ta on ametikohalt kõrvaldatud, senine teenistustasu.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

204⁷.Ametikohalt kõrvaldatud kaadrikaitsevæelase võib kuni distsiplinaarmenetluse või teenistusliku juurdluse lõppemiseni ajutiselt määrata teisele ametikohale. Sellise määramise ajal kohaldatakse teenistustasu osas käesoleva määrustiku punkti 204⁶.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

Distsiplinaarkaristuse määramine

205. Distsiplinaarkaristus määratakse pärast distsiplinaarsüüteo tehilude väljaselgitamist ülema poolt või ülemale distsiplinaarsüüteo asjas teenistusliku juurdluse kokkuvõtte esitamist. Enne distsiplinaarkaristuse määramist peab ülem andma distsiplinaarsüüteo toimepannud kaitsevälasele võimaluse selgitada oma tegu. Kui antud süüteo faktis viiakse läbi kriminaalmenetlust, siis määratakse distsiplinaarkaristus pärast kohtueelse uurimisega tegeleva ametniku poolt koostatud kriminaalasja algatamisest keeldumise määruse või kriminaalvastutusele võtmisest keeldumise määruse või õigeksmõistva kohtuotsuse jõustumist.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

206. Distsiplinaarkaristuse määramisel tuleb arvestada süüteo laadi ja raskust, selle toimepanemise ajendeid ja asjaolusid, süü suurust, süüdlase isikut, kaitseväge distsiplinaarseaduses sätestatud või ka muid vastutust kergendavaid asjaolusid, rahatrahvi määramisel ka süüdlase materiaalsel seisundil.

207. Distsiplinaarsüüteo toimepanemise eest alluva suhtes distsiplinaarkaristust kohaldav ülem peab olema veendunud, et distsiplinaarkaristus:

- 1) oleks määratud õiglaselt ja erapooletult, juhindudes kaitseväes õigusaktidega kehtestatud kohustustest, ülesannetest ja nõuetest;
- 2) ei avaldaks alluva püüdlikkusele ja teenistusse suhtumisele halvavat mõju, vaid tekitaks vajaduse kriitiliseks enesehinnanguks ning distsiplineeriks tema käitumist;
- 3) ei oleks määratud emotsionaalse seisundi mõjul ega tuleneks isiklikest tunnetest või muudel asjaoludel tekkinud hinnangutest alluva suhtes;
- 4) ei haavaks alluva isikuomadusi, tema au ja väärikut;
- 5) ei oleks alandav ega solvav ning ei tekitaks väärhinnanguid või isiklikku motivatsiooni uute distsiplinaarsüütegude toimepanemiseks;
- 6) oleks objektiivselt mõistetav kaasteenijate poolt ega avaldaks ebatervet mõju üksuse kokkukuuluvustundele.

208.Ülemal ei ole lubatud distsiplinaarkaristuse kohaldamisega alluva ülema suhtes alandada tema isiklikku ega teenistuslikku autoriteeti. Alluvale ülemale distsiplinaarkaristuse määramisest teatamine tema alluvate, samuti ametikohalt ja auastmelt madalamal olevate kaitsevälaste juuresolekul on keelatud.

209. Enne kaitsevälase töötuse andmist ajateenija kaitsevälase poolt distsiplinaarsüüteo toimepanemise korral rakendatakse tema suhtes võimalusel kergemaid distsiplinaarkaristuse liike: noomitust, lisatoimkonda ja kasarmuaresti. Distsiplinaarsüüteo toimepanemine enne kaitsevälase töötuse andmist ei vabasta kaitsevälast seadusega kehtestatud vastutusest.

210. Distsiplinaarkaristuse määramisest on ülem kohustatud ette kandma oma vahetule ülemale. Juhul kui ülema distsiplinaarvõimu piiri kuuluvad distsiplinaarkaristused ei ole tema arvates vastavad distsiplinaarsüüteo raskusastmele, on ülemal õigus esitada kaitseväge sisemäärustikuga kehtestatud korras taotlus rangema karistuse määramiseks.

211.Kõrgemalseisev ülem võib oma võimupiirides määrata distsiplinaarkaristuse kaitsevälasele, kes allub temast alamatele ülematele, pärast vastava taotluse saamist või omal algatusel.

212.Ühe distsiplinaarsüüteo eest ning enam kui ühe samaaegselt toimepandud distsiplinaarsüüteo eest määratakse üks distsiplinaarkaristus, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

213. Auastme alandamisega üheaegselt võib kohaldada ka madalamale ametikohale viimist.

214.Süülise teo jätkamine pärast distsiplinaarkaristuse määramist on uus süütegu ja selle eest võib määrata uue distsiplinaarkaristuse.

215. Distsiplinaarkaristuse määramisel suuliselt või käskkirjaga antakse ülema kokkuvõtlik põhjendus kaitsevälasele tema poolt toimepandud distsiplinaarsüüteo eest distsiplinaarkaristuse määramise kohta. Põhjenduses tuuakse esile distsiplinaarsüüteo olemus ja selle tagajärjed, kaitsevälase poolt rikutud õigusaktide nõuded ja muud süüteoga seotud asjaolud ning avaldatakse määratud distsiplinaarkaristus lühidalt sõnastatud vormis, näiteks «Valveteenistuse kohustustesse hoolimatu suhtumise ja valvetoimkonna ülesande täitmisel sisemäärustikuga ja toimkonna juhendiga kehtestatud nõuete jämeda rikkumise eest, mis seisnes omavolilises valvekohalt lahkumises ning väeüksusele materiaalse kahju tekitamises, määran reamees Lepikule neli ööpäeva distsiplinaararesti».

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

216. Distsiplinaarkaristust ei ole lubatud määrata:

- 1) kontrollimata andmete alusel;
- 2) kõrgema ülema nõudmisel;
- 3) enne sama süüteo distsiplinaarmentluse kohta esitatud kaebuse läbivaatamist;
- 4) siseteenistuse kohustuste täitmise ajal;

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

- 5) üheaegselt kaitseväelaste grupile ilma iga kaitseväelase suhtes distsiplinaarmenetlust läbi viimata;
- 6) olukorras, kui karistatav on sügava psüühilise erutuse seisukorras;
- 7) öisel ajal;
- 8) teenistusest vabastamise päeval.

Distsiplinaarkaristuse määramise tähtajad

217. Ülem määrab distsiplinaarkaristuse viivitusega, kuid mitte hiljem kui 30 päeva jooksul, alates distsiplinaarsüüteo teadasaamisest.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

218. Distsiplinaarkaristust ei saa määrata hiljem kui ühe aasta jooksul, alates distsiplinaarsüüteo toimepanemisest.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

219. Teenistusliku juurdluse puhul määrab ülem karistuse hiljemalt kümnendal päeval pärast talle juurdluskokkuvõtte esitamist.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

219¹. Käesoleva määrustiku punktides 217 ja 219 sätestatud tähtaegade hulka ei arvata aega, mille jooksul kaitseväelase teenistussuhe on seaduses sätestatud alustel peatatud, ega sama teo suhtes kriminaalmenetluse läbiviimise aega. Distsiplinaarkaristust ei määrata, kui distsiplinaarsüüteo toimepanemisest on möödunud kolm aastat.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

Distsiplinaarvastutust kergendavad ja raskendavad asjaolud

220. Distsiplinaarvastutust kergendavad asjaolud on:

- 1) distsiplinaarsüüteo ülestunnistamine ja puhtsüdamlik kahetsus;
- 2) distsiplinaarsüüteo toimepanemine hingelise erutuse mõjul või raskete isiklike või perekondlike asjaolude kokkusattumisel.

Distsiplinaarkaristust määrav ülem võib vastutust kergendavaks lugeda ka muid asjaolusid.

221. Distsiplinaarvastutust raskendavad asjaolud on:

- 1) lubamatu tegevuse jätkamine, hoolimata teiste isikute nõudmisest see lõpetada;
- 2) distsiplinaarsüütegude korduv toimepanemine;
- 3) distsiplinaarsüüteo toimepanemine omakasu ajendil;
- 4) distsiplinaarsüüteo toimepanemine kaitseväelaste grupis;
- 5) distsiplinaarsüüteo toimepanemine koos alluvatega;
- 6) distsiplinaarsüüteo toimepanemine joobeseisundis;
- 7) väeüksuse või allüksuse lahinguvalmiduse kahjustamine distsiplinaarsüüteoga.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

Distsiplinaarkaristuse muutmine

222. Distsiplinaarkaristuse muutmine on kaitseväelasele määratud distsiplinaarkaristuse liigi või selle ranguse määra muutmine.

223. Karistuse määranud ülemal ei ole lubatud muuta alluvale määratud distsiplinaarkaristust pärast karistuse teatavakstegemist rangema karistuse kohaldamiseks sama süüteo eest, kuid tal on õigus määrata kergem karistus.

224. Ülem on kohustatud muutma või tühistama talle alluva ülema määratud distsiplinaarkaristuse, kui:

- 1) alluv ülem on ületanud oma võimupiire;
- 2) distsiplinaarkaristus on määratud distsiplinaarsüüteo eest, mille toimepanemine kaitseväelase poolt ei ole tõendatud.

Distsiplinaarkaristuse muutmisel määrab ülem uue distsiplinaarkaristuse vastavalt alluva ülema õigustele distsiplinaarkaristuse määramisel.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

225. Distsiplinaarkaristuse muutmise korral teatab karistust muutnud ülem sellest karistuse määranud ülemale viivitamatult või hiljemalt kahe tööpäeva jooksul.

226. Alluva ülema määratud distsiplinaarkaristuse muutmisel karistatud kaitsevälase kaebuse alusel on distsiplinaarkaristuse muutnud ülem kohustatud sellest teatama karistuse määranud ülemale.

227. Distsiplinaarkaristuse muutmise korral kõrgema ülema poolt teatab karistuse muutnud ülem oma otsusest distsiplinaarkaristuse muutmise kohta karistuse määranud alluvale ülemale ja määrab ebaseadusliku distsiplinaarkaristuse kohaldanud ülemale distsiplinaarkaristuse distsiplinaarvõimu kuritarvitamise ja hoolimatuse eest distsiplinaarsüüteo tehilolude kindlakstegemisel ja karistuse määramisel.

Distsiplinaarkaristuse jõustumine ja täideviimine

228. Suuliselt või kirjalikult määratud karistus jõustub alates selle teatavakstegemisest kaitsevälasele.

229. Noomitus, vali noomitus ja ametikohale mittevastavuse hoiatus loetakse täideviiduks karistuse teatavakstegemise hetkest.

230. Distsiplinaarkaristus viiakse täide viivitamatult pärast karistuse jõustumist. Kui mõjuval põhjusel ei saa karistust viivitamatult pärast jõustumist täide viia, siis tehakse seda pärast mõjuva põhjuse möödumist, kuid mitte hiljem kui kolmekümne päeva jooksul, alates karistuse määramisest. Eeltoodud tähtaja kulgemine peatub kaitsevälase välislähetuses viibimise ajal või ajaks, mille jooksul kaitsevälase teenistussuhe oli peatatud. Distsiplinaarkaristust ei viida täide, kui distsiplinaarkaristuse täideviimine ei ole alanud ühe aasta jooksul pärast selle määramist.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

231.Ülem vastutab karistuse õigeaegse täideviimise eest.

232. Karistuse määranud ülemal on õigus kergendada karistust selle kandmise ajal.

V. ERGUTUSTE JA DISTSIPLINAARKARISTUSTE ARVESTUS

Ergutuste ja karistuste arvestuse vormistamine

233. Kaitsevälase suhtes rakendatud ergutuste ja kohaldatud distsiplinaarkaristuste arvestust peetakse kaitsevälase ergutuste ja distsiplinaarkaristuste arvestuse lehel (edaspidi ergutuste ja distsiplinaarkaristuste arvestuse leht) (lisa 2).

234. Ergutuste ja distsiplinaarkaristuste arvestuse lehele kantakse kõik teenistuja jooksul kaitsevälase suhtes rakendatud ergutused (sealhulgas ka kogu isikkoosseisule avaldatud ergutused) ja distsiplinaarkaristused.

235. Kaitsevälasele avaldatud ergutused ja tema suhtes kohaldatud distsiplinaarkaristused kantakse selle eest vastutava isiku poolt ergutuste ja distsiplinaarkaristuste lehele kolme päeva jooksul pärast ergutuse või distsiplinaarkaristuse teatavakstegemist.

236.Ülem on kohustatud esitama ergutuste ja distsiplinaarkaristuste arvestuse lehe kaitsevälasele tutvumiseks kohapeal kaitsevälase sellekohasel pöördumisel.

237. Ergutuste ja distsiplinaarkaristuste arvestuse lehe kaitsevälase kätte andmine selle alalhoidmiseks pole lubatud.

238. Varem vormistatud ergutuste ja distsiplinaarkaristuste arvestuse lehe karistuste osa asendatakse uuega, kui:

- 1) kaitsevälane on lõpetanud kaitsevälalise õppeasutuse;
- 2) kaitsevälasele on antud esimene allohvitseri auaste;
- 3) kaitsevälasele on antud esimene ohvitseri auaste;
- 4) kaitsevälasele on antud vanemohvitseri auaste;
- 5) kaitsevälasele on antud kõrgema ohvitseri auaste.

239. Ergutuste ja distsiplinaarkaristuste arvestuse lehe asendamisel punktis 238 nimetatud juhul kaitsevälasele kohaldatud distsiplinaarkaristused kustutatakse.

240. Ergutuste ja distsiplinaarkaristuste arvestuse lehe sisu kaitsevälase suhtes kohaldatud distsiplinaarkaristuste kohta on konfidentsiaalne. Ergutuste ja distsiplinaarkaristuste arvestuse lehte on lubatud esitada otsesele ülemale tema nõudmisel ning teenistuslikku juurdlust või kohtueelset uurimist läbiviivale isikule.

241. Otsesed ülemad on kohustatud mitte harvem kui üks kord kuue kuu jooksul läbi viima ergutuste ja distsiplinaarkaristuste arvestuse pidamise kontrolli.

242. Kaitsevälase uude teenistuskohata suunamisel saadetakse tema ergutuste ja distsiplinaarkaristuste arvestuse leht uuele teenistuskohale konfidentsiaalsele dokumendile kehtestatud korras.

Distsiplinaarkaristuse kustumine ja kustutamine

243. Distsiplinaarkaristuse kustumine on kaitseväelasele määratud distsiplinaarkaristuse mittearvestamine seoses määratud aja möödumisega, mille jooksul kaitseväelast ei ole distsiplinaarkorras karistatud. Distsiplinaarkaristus kustub, kui kaitseväelasele ei ole ühe aasta jooksul määratud uut distsiplinaarkaristust.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

244. Distsiplinaarkaristuse kustumise tähtaeg hakkab kulgema karistuse määramise päevast.

245. Kustunud distsiplinaarkaristust ei kanta uuele ergutuste ja distsiplinaarkaristuste arvestuse lehele ja kaitseväelane ei ole kohustatud andma selgitusi või andmeid kustunud distsiplinaarkaristuse kohta.

246. Distsiplinaarkaristuse kustutamine on kaitseväelasele määratud distsiplinaarkaristuse arvestusest väljaarvamine enne punktis 243 nimetatud distsiplinaarkaristuse kustumise tähtaja möödumist.

247. Distsiplinaarkaristus kustutatakse seoses:

- 1) vastava ergutuse rakendamisega;
- 2) käesoleva määrustiku punktis 238 nimetatud kaitseväeteenistuses toimunud muudatustega;
- 3) ajateenistuse lõppemisega;
- 4) tegevteenistuse lepingu tähtaja möödumisega.

248. Karistuse määranud ülemal on õigus kustutada kaitseväelasele määratud distsiplinaarkaristus kohusetundliku teenistuse korral ennetähtaegselt.

249. Kustutatud distsiplinaarkaristuse suhtes kehtivad punktis 245 nimetatud tingimused.

Ergutuste ja distsiplinaarkaristuste arvestus allüksuses

250. Allüksuses peetakse ergutuste ja distsiplinaarkaristuste arvestust ajateenijate suhtes.

251. Ergutuste ja distsiplinaarkaristuste arvestuse pidamise eest vastutab allüksuse ülem.

Ergutuste ja distsiplinaarkaristuste arvestus väeüksuses

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

252. Kaitseväe struktuuriüksuses peetakse ergutuste ja distsiplinaarkaristuste arvestust kaadrikaitseväelaste suhtes.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

253. Ergutuste ja distsiplinaarkaristuste arvestuse pidamise korraldamise eest vastutab kaitseväe struktuuriüksuse staabiülem või tema puudumisel struktuuriüksuse ülem.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

Ergutuste ja distsiplinaarkaristuste arvestus kaitseringkonnas

254. Kaitseringkonnas peetakse ergutuste ja distsiplinaarkaristuste arvestust kaitseringkonna koosseisu kuuluvate väeüksuste ülemate, staabiülemate ja kaitseringkonna staabi kaadrikaitseväelaste kohta.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

255. Ergutuste ja distsiplinaarkaristuste arvestuse pidamise korraldamise eest vastutab kaitseringkonna staabiülem.

Ergutuste ja distsiplinaarkaristuste arvestus kaitseväe väeliigis

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

256. Kaitseväe väeliigi staabis peetakse ergutuste ja distsiplinaarkaristuste arvestust väeliigile vahetult alluvate väeüksuste ülemate, staabiülemate ja kaitseväe väeliigi staabi kaadrikaitseväelaste kohta.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

257. Ergutuste ja distsiplinaarkaristuste arvestamise korraldamise eest vastutab väeliigi staabiülem.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

Ergutuste ja distsiplinaarkaristuste arvestus Kaitsevæe Peastaabis

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

258. Kaitsevæe Peastaabis peetakse ergutuste ja distsiplinaarkaristuste arvestust kaitsevæe juhataja otsealluvuses olevate väetüksuste ülemate ja staabiülemate, eraldiseisvate kaitsevæe struktuuriüksuste ülemate ja ülemate asetäitjate, väeliikide ülemate ja staabiülemate ning Kaitsevæe Peastaabi kaadrikaitsevæelaste kohta ning koondülevaadet kõigi ergutuste ja distsiplinaarkaristuste kohta.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

259. Ergutuste ja distsiplinaarkaristuste arvestuse korraldamise eest Kaitsevæe Peastaabis vastutab Kaitsevæe Peastaabi personaliosakonna ülem.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

260.[Kehtetu – RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

VI. KAEBUSED JA DISTSIPLINAARKARISTUSE VAIDLUSTAMINE

Kaebuse esitamine

261. Kaitsevæelasel on õigus enda nimel esitada kirjalik kaebus distsiplinaarkaristuse määranud ülema vahetule ülemale.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

262. Kaebuse võib esitada kümne päeva jooksul alates distsiplinaarkaristuse teatavakstegemise päevast. Kui kaitsevæelane ei saa selle aja jooksul mõjuval põhjusel kaebust esitada, on tal õigus esitada kaebus kümne päeva jooksul, alates mõjuva põhjuse äralangemisest.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

263. Kaitsevæelasel, kes ei ole esitatud kaebusele saanud vastust või teda rahuldavat vastust, on õigus esitada uus kaebus varem kaebuse saanud ülema vahetule ülemale või kaitsevæe peainspektorile.

263¹. Kaitsevæe juhataja poolt määratud distsiplinaarkaristuse kohta esitatakse kaebus otse halduskohtule.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

264. Kaebuse esitamine ei peata määratud distsiplinaarkaristuse täideviimist.

265. Kaitsevæelase suhtes tema poolt kaebuse esitamise tõttu karistuslike või muude mõjutusvahendite kasutamine on lubamatu. Nimetatud tegevuse eest kannab ülem vastutust distsiplinaarkorras.

Distsiplinaarkaristuse määramise kohta esitatud kaebuse läbivaatamine ja kaebusele vastamine

266. Distsiplinaarkaristuse määramise kohta esitatud kaebuse saanud ülem on kohustatud selle läbi vaatama ja teatama tehtud otsusest kaebuse esitajale kolmekümne päeva jooksul, alates kaebuse esitamisest.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

266¹. Kaebuse saanud ülem langetab otsuse kaebuse rahuldamise ja distsiplinaarkaristuse muutmise kohta käesoleva määrustiku punkti 224 kohaselt.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

267. Distsiplinaarkaristuse määramise kohta esitatud kaebuse läbivaatamisel enne karistuse täideviimist on ülemal karistuse määramise seaduslikkuse kohta kahtluse tekkimise korral õigus peatada karistuse täideviimine ja nõuda täiendava distsiplinaarmenetluse korraldamist.

268. Distsiplinaarmenetluse algatamisel esitatud kaebuse alusel teenistusliku juurdluse läbiviijaks ei määrata ega kaebuse suhtes otsuse vastuvõtmiseks ei kaasata ülemat, kelle tegevuse kohta on kaebus esitatud.

269. Kaebuse läbivaatamisel ei ole lubatud kaebuse edasisaatmine ülemale, kelle tegevuse kohta on kaebus esitatud.

270. Juhul kui kaebuse läbivaatamine mõjuvatel asjaoludel ei ole võimalik punktis 266 nimetatud tähtaja jooksul või kui kaebuse lahendamine nõuab kaebuse edasisaatmist teenistuskorras, on kaebuse saanud ülem kohustatud sellest teatama kaebuse esitanud kaitsevæelasele. Käesolevas punktis nimetatud juhul on kaebuse läbivaatamine

ja kaebuse esitanud kaitseväelasele vastuse andmine kohustuslik kolmekümne päeva jooksul alates kaebuse esitamise päevast.

[RT I 2006, 11, 74– jõust. 6.03.2006]

271. Anonüümseid kaebusi ei registreerita ja nende puhul teenistuslikku juurdlust ei teostata.

272. Kaitseväelasel on õigus distsiplinaarkaristuse peale esitatud kaebus tagasi võtta.

Distsiplinaarkaristuse vaidlustamine kohtus

273. Kaitseväelasel on õigus temale määratud distsiplinaarkaristuse vaidlustamiseks pöörduda halduskohtusse. Karistuse vaidlustamiseks võib halduskohtusse pöörduda kolmekümne päeva jooksul, alates distsiplinaarkaristuse teatavakstegemise päevast.

274. Kaitseväelase pöördumine kohtusse temale määratud distsiplinaarkaristuse vaidlustamiseks ei peata määratud distsiplinaarkaristuse täideviimist.

Kaebuste registreerimine

275.Kõik esitatud kaebused registreeritakse kaitseväe struktuuriüksuse kaebuste registreerimise raamatus (lisa 3) kaebuse esitamise päeval.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

276. Kaebusele vastuse andmisel registreeritakse vastus (otsus kaebuse kohta) selle andmise kuupäevaga ja vastuse andnud ülema või tema poolt määratud isiku allkirjaga.

277. Inspekteerimisel esitatud kaebusi ega avaldusi kaebuste registreerimise raamatusse ei kanta. Käesolevas punktis nimetatud kaebused ja avaldused antakse lahendamiseks inspekteeritava kaitseväe struktuuriüksuse ülemale.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

278. Teave registreeritud kaebuste kohta ei kuulu avalikustamisele enne otsuse vastuvõtmist.

279. Kaebuste registreerimise raamat esitatakse ülemale sissekannete õigsuse kontrollimiseks üks kord kolme kuu jooksul.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

VII. KAITSEVÄE DISTSIPLINAARMÄÄRUSTIKU KEHTIVUS SÕJAAJAL

280.Sõjaajal kehtib kaitseväe distsiplinaarmäärustik niivõrd, kui võrd ta on rakendatav sõjaaja tingimustes ega ole vastuolus sõjaajal kehtivate õigusaktidega.

281. Kaitseväe distsiplinaarmäärustiku rakendamisel sõjaajal juhendatakse kaitseväe distsiplinaarseaduse paragrahvides 60–65 sätestatud kaitseväelaste kohustustest, õigustest, piirangutest, vastutusest, ülemate distsiplinaarvõimu laienemise ja rakendamise korrast ning kaitseväe ülemjuhataja kehtestatud õigusaktidest.

VIII. VÄEÜKSUSE ARESTIMAJA

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

282. Arestimajas peetakse kinni:

- 1) distsiplinaarkinnipeetavaid;
- 2) distsiplinaararestiga karistatud kaitseväelasi;
- 3) eelvangistuses viibivaid kaitseväelasi;
- 4) lühiajalist vangistust kandvaid kaitseväelasi.

Vahialuste õigused ja nende suhtes rakendatavad piirangud on kehtestatud «Kaitseväe distsiplinaarseadusega» ja teiste sellest tulenevate õigusaktidega.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

283. Arestimajas olevates kõikides arestikambrites saab vajaduse korral kohaldada kõiki režiime:

- 1) üksikut lukustatavat arestikambrit – distsiplinaarkinnipeetutele või eelvangistuses viibivatele kaitseväelastele;
- 2) üldkambreid, mis on jaotatud vastavalt vahialuste liigile – distsiplinaaresti või lühiajalist vangistust kandvatele kaitseväelastele.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

284. Arestimajas olevates kõikides arestikambrites saab vajaduse korral vastavalt režiimile muuta kambri sisustust:

- 1) distsiplinaarkinnipeetute ja eelvangistuses viibivate ohvitseride, kaadriallohviteride, sõdurite, kaadrikaitseväelaste ja ajateenijate kambri peavad olema: joogiveenõu, jooginõu, kaitseväge määrustike komplekt, päevaks ülestõstetavad ning seina külge lukustatavad kõvad lavatsid, põrand või seina külge kinnitatud laud ja iste, kambri plaan, inventari nimestik ja arestimaja päevakord;
- 2) distsiplinaaresti või lühiajalist vangistust kandvate ohvitseride, kaadriallohviteride, sõdurite, kaadrikaitseväelaste ja ajateenijate kambri peavad olema: joogiveenõu, jooginõu, laud, iste, lukustatav kõva lavats, madrats, padi, linad, padjapüür, tekk, riidenagi, kätepesunõu, öökapp, kaitseväge määrustike komplekt, piibel, kambri plaan, inventari nimestik ja arestimaja päevakord.
- 3) nooremohvitseridele ja kaadriallohviteridele on kõva lavatsi asemel ette nähtud voodi, töölaud ja paberikorv.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

285. Peale eespool nimetatute peavad väljaspool arestikambreid olema:

- 1) igale vahialuste liigile kehtestatud vahialuste kinnipidamise nõuded;
- 2) sööginõud kõigi vahialuste jaoks, kapid või riiulid sööginõude ja toiduainete hoidmiseks;
- 3) riidenagi (välja arvatud kaadrikaitseväelastele);
- 4) saapapuhastamisvahendid pesemisruumis.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

286. Arestikambriid peavad vastama arestiruumile kehtestatud ehitustehnilistele, sanitaar- ja hügieeninormidele ning tagama vahialuse tervise säilimise.

Vahialuste vastuvõtmine väeüksuse arestimajja

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

287. Arestimajja distsiplinaaresti kandma määratud kaitseväelased saadetakse sinna ettenähtud saatevalvega ja järgmiste dokumentidega:

distsiplinaarkinnipeetud:

- 1) distsiplinaarkinnipidamise määramise otsus;
- 2) kinnipidamisleht, mille tagaküljel on kaasasoleva varustuse nimekiri;
- 3) isikut tõendav dokument;

kohtuotsuse põhjal kinnipeetud:

- 1) kinnipidamisleht või saateleht;
- 2) kohtuotsuse ärakiri;
- 3) isikut tõendav dokument;

eelvangistuses viibivad:

- 1) vahi alla võtmise määrus või kinnipidamise protokoll;

- 2) kinnipidamisleht;
- 3) isikut tõendav dokument.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

288. Arestimaja vastuvõtmisel toimub isiku ja temaga kaasas olevate esemete läbivaatus. Keelatud esemed võetakse arestimajas allkirja vastu hoiule kuni karistuse kandmise lõpuni.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

Vahialuste arestimajas kinnipidamise kord

289. Vahialuseid peetakse kinni vastavalt käesolevas määrustikus ja arestimaja sisekorra eeskirjas sätestatud nõuetele.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

290. Võimaluse korral tuleb eraldi kinni pidada:

- 1) ajateenijaid sõdureid;
- 2) ajateenijaid allohvitsere ja kaadrisõdureid;
- 3) kaadriallohvitsere;
- 4) nooremohvitsere.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

291. Kõikidel vahialustel on õigus:

- 1) kohtlemisele ja aresti tingimustele, mis ei alanda tema väärikust;
- 2) saada tavapärasest toitu samadel alustel ajateenijatega;
- 3) saada arstiabi;
- 4) pidada kirjavahetust;
- 5) lugeda kaitseväge määrustikke, ajakirjandust, vaimulikku ja juriidilist kirjandust ning õpikuid;
- 6) kohtuda väeosa kaplaniga (vaimulikuga) ja osaleda väeosa territooriumil toimuval tema usutunnistusele vastaval usuteenistusel.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

292. Haigestunud ja statsionaarset ravi vajavad vahialused toimetatakse Justiitsministeeriumi haldusalas olevasse vastavate tingimustega vanglasse.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

293. Jalutama lubatakse vahialuseid (välja arvatud distsiplinaarkinnipeetud) kuni üks tund iga päev.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

294. Arestiga karistatul on õigus üks kord nädalas kohtuda pereliikmete ja teiste isikutega. Kokkusaamise kestus on kuni 2 tundi. Kokkusaamise kord sätestatakse arestimaja sisekorra eeskirjadega.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

295. Vahialustel on keelatud käratseda, laulda, vilistada, pidada ühendust kõrvaliste isikutega, avada omavoliliselt aknaid ja sealt midagi välja loopida, rääkida möödaminejatega, neile signaliseerida, midagi neile üle anda või neilt vastu võtta, rikkuda arestimaja sisustust või mõnel muul viisil rikkuda arestimajas kehtestatud korda.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

296. Vahialuste kirjavahetus toimub arestimaja ülema kaudu.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

297. Vahialused võivad esitada kirjalikke ja suulisi kaebusi õigusaktidega sätestatud korras.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

Vahialuste arestimajast vabastamine

298. Vahialused vabastatakse arestimajast pärast karistuse kandmist. Ajateenija antakse üle kohalesaabunud väeüksuse esindajale.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

IX. SAATETEENISTUS

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

Üldalused

299. Vahialuste saatmine toimub jalgsi või transpordivahendis.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

300. Vahialused liiguvad väljaspool arestimaja saatevalvuriga.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

301. Kui saatevalvureid on mitu, määratakse üks neist saateülemaks.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

302. Saateülem ja saatevalvurid peavad olema vajaliku ettevalmistusega.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

303. Kui saadetav kaitseväelane on raskelt haige, määratakse tema tervise järele valvamiseks vajaliku ettevalmistusega isik.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

Vahialuste saatevalvuriga saatmine

304. Vahialuste saatmisel ja valvamil peab saatevalvur tegema kõik endast oleneva, et ei oleks vahialuste enesevigastamist, põgenemist ja teiste isikute kallaletunges.

Saatevalvurid alluvad vahetult saateülemale; saateülem allub vahialuseid väljasaatnud ülemale hetkest, mil ta kannab viimasele ette oma valmisolekust teenistusülesannete täitmiseks ja väljub tema alluvusest ettekandega teenistuskohustuste täitmise lõpetamisest.

Saatevalvurile laienevad tunnimehe õigused hetkest, mil ta kannab saateülemale ette vahialuste valve alla võtmisest, ja lõpevad hetkel, mil ta kannab saateülemale ette vahialuste üleandmisest.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

305. Vahialuseid väljasaatev ülem määrab kindlaks saatevalvurite arvu ja nende varustatuse relvade ja erivahenditega.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

306. Vahialuste väljasaatmisel annab neid väljasaatev ülem saateülemale saatekirja, milles on ära toodud saateülema ja vahialuste nimed, saatmise eesmärk ja sihtkoht.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

307. Saateülem võtab vahialused vastu saatekirja alusel, vaatab saatetunnimeeste juuresolekul vahialused ja nende asjad põhjalikult üle ning kontrollib, et vahialused oleksid nõuetekohaselt rietatud. Vastuvõtmisel leitud puuduste kohta teeb saateülem sellekohase märke vahialuste vastuvõtmise kohta antava allkirja juurde.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

308. Saadetavate vahialuste juures ei tohi viibida teisi vahialuseid ega kõrvalisi isikuid. Vastuvõetava vahialuse valve eest vastutab saateülem sellest hetkest, kui ta on üleandjalt vahialuse oma valve alla võtnud.

Põgenemise vältimiseks võib vahialuseid neid väljasaatnud ülema korraldusel panna käeraudadesse.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

309. Väljasaatjaülem tutvustab saateülemale ja -valvuritele nende ülesannet, saadetavate vahialuste kalduvusi ja nende liikumisteed, kontrollib saateülema ja -valvurite teadmisi ning seda, kuidas nad on ülesandest aru saanud.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

310. Enne liikumise algust hoiatab saateülem vahialuseid, et põgenemiskatsel ja saatevalvuritele vastuhakkamise korral võidakse kasutada relvi ja erivahendeid.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

311. Saateülem ja -valvurid on kohustatud:

- 1) toimetama vahialused ettenähtud korras selleks määratud kohta;
- 2) hoidma ära vahialuste põgenemise; iga põgenemiskatset tuleb kohe takistada ning korrariikumine vahialuste hulgas lõpetada;
- 3) viibima alati oma kohal, olema valvsad ning vahialuseid viivukski mitte silmist laskma;
- 4) keelduma igasugusest jutuajamisest vahialustega, välja arvatud ametikohustuste täitmiseks vajalik suhtlemine;
- 5) jälgima, et vahialused ei suhtleks kõrvaliste isikutega ega astuks nendega kontakti, ei võtaks neilt midagi vastu ega annaks neile midagi edasi.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

312.Põgenemiskatse, märatsemise, saatevalvuritele vastuhakkamise ja muude korrariikumiste puhul võib saateülema korraldusel vahialuseid panna käeraudadesse (kinni siduda), kui vahialused pärast neile tehtud hoiatust ei allu saateülema korraldustele.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

313. Saatetunnimehed kasutavad relvi:

- 1) enesekaitseks, kui neile kallale tungitakse või kui see väljendub tegutsemises, millele võib vahetult järgneda kallaletung;
- 2) kui kallaletungija või vastuhakkaja ei täida kohe saatetunnimehe nõuet panna relv või mõni muu eluohtlik ründevahend käest või kui ärapandud relv või ohtlik ründevahend võetakse kallaletungiks või vastuhakuks uuesti kätte;
- 3) vahialuste avaliku mässu mahasurumiseks ja nende saatevalvuritele ohtliku vastuhaku korral; kui aeg ja olukord seda lubavad, on relvakasutaja kohustatud relva kasutamisest hoiatama või võimaluse korral abi kutsuma, et tulla toime ilma relva kasutusele võtmata. Relva kasutamine ei tohi põhjustada ohtu kõrvalistele isikutele.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

314. Vahialuste põgenemisel võtab saateülem ülejäänud vahialuste valvet nõrgestamata meetmed põgenejate tabamiseks, kasutades selleks kõrvaliste isikute abi või mõnel muul viisil. Kõikidest vahialuste saatmisel toimunud korrariikumistest teatab saateülem viivitamatult teda väljasaatnud ülemale.

Kõikidest juhtumitest kannab ta kohalejõudmisel ette ülemale, kelle korraldusse on vahialused saadetud, samuti teda väljasaatnud ülemale.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

315.Jõudnud vahialustega määratud kohta, kannab saateülem sellest ette isikule, kelle käsutusse vahialused on saadetud, ja tegutseb edasi saadud ülesande kohaselt.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

316. Isik, kelle käsutusse vahialused toodi, annab vahialuste vastuvõtmise kohta saatelehele oma allkirja.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

317. Saateülem annab vahialuse ja temaga kaasasolevad dokumendid ja asjad allkirja vastu üle ametnikule, kelle käsutusse vahialune väljasaatjaülemal korraldusel on saadetud.

[RT I 2008, 55, 310– jõust. 1.01.2009]

Lisa 1

Lisa 2

Lisa 3

Lisa 4

Lisa 5